

**Щодо переходу на спрощену систему оподаткування ЮО за ставкою 5 або 3%
доходу**

Як ЮО, яка до обрання особливостей оподаткування, передбачених п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, була платником ПДВ на загальній системі оподаткування, може з 01.08.2023 перейти на спрощену систему оподаткування за ставкою 5 відс. доходу або 3 відс. доходу?

Відповідно до п.п. 9.5 п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – ПКУ) платники єдиного податку третьої групи, які використовують особливості оподаткування, встановлені п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, звільняються від обов'язку нарахування та сплати податку на додану вартість (далі – ПДВ) за операціями з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, а також від подання податкової звітності з ПДВ, а їх реєстрація платником ПДВ є призупиненою.

Законом України від 30 червня 2023 року № 3219-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» (далі – Закон № 3219) внесено зміни з 01.08.2023, зокрема, до підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, який доповнено новим п. 9 прим. 1 щодо особливостей переходу суб'єктів господарювання, які використовували особливості оподаткування, встановлені п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, на систему оподаткування, на якій такі платники податку перебували до обрання особливостей оподаткування, передбачених п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Пунктом 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ встановлено, що тимчасово, з 01 квітня 2022 року до припинення або скасування воєнного, надзвичайного стану на території України, але не пізніше ніж до 01 серпня 2023 року, положення розд. XIV ПКУ застосовуються з урахуванням, особливостей, визначених п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Отже, Законом № 3219 автоматично з 01.08.2023 відновлено права та обов'язки платника ПДВ при переході ним зі спрощеної системи з особливостями оподаткування на загальну систему оподаткування.

Підпунктом 9 прим. 1.4.4 п.п. 9 прим. 1.4 п. 9 прим. 1 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ встановлено, що у 2023 звітному році суб'єкти господарювання, які у 2023 році використовували особливості оподаткування, встановлені п. 9 прим. 1 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, та втратили право або самостійно відмовилися від використання особливостей оподаткування, встановлених п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, і були переведені на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, або щодо яких проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності, мають право у 2023 році повторно здійснити перехід (обрати) на спрощену систему оподаткування, в тому числі у разі повторної протягом 2023 року державної реєстрації фізичною особою – підприємцем, шляхом подання заяви за загальною процедурою, визначеною ПКУ.

При цьому у разі подання заяви до 01 вересня 2023 року суб'єкт господарювання вважається платником єдиного податку з 01 серпня 2023 року (крім єдиного податку третьої групи із ставкою єдиного податку у розмірі, визначеному п.п. 1 п. 293.3 ст. 293 ПКУ, якщо така особа станом на 01 серпня 2023 року не зареєстрована платником ПДВ).

Згідно з абзацами першим – третім п. 293.3 ст. 293 ПКУ відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у розмірі:

- 1) 3 відс. доходу – у разі сплати ПДВ згідно з ПКУ;
- 2) 5 відс. доходу – у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Відповідно до п.п. 298.1.4 п. 298.1 ст. 298 ПКУ суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів відповідно до норм ПКУ, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Такий суб'єкт господарювання може здійснити перехід на спрощену систему оподаткування один раз протягом календарного року.

Перехід на спрощену систему оподаткування суб'єкта господарювання, зазначеного в абзаці першому п.п. 298.1.4 ПКУ, може бути здійснений за умови, якщо протягом календарного року, що передує періоду переходу на спрощену систему оподаткування, суб'єктом господарювання дотримано вимоги, встановлені в п. 291.4 ст. 291 ПКУ.

До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік, який визначається з дотриманням вимог, встановлених главою 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» розд. XIV ПКУ.

Ставка єдиного податку, визначена для третьої групи у розмірі 3 відс., може бути обрана суб'єктом господарювання, який зареєстрований платником ПДВ відповідно до розд. V ПКУ, у разі переходу ним на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування (далі – Заява) не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу (п.п. «а» п.п. 293.8 ст. 293 ПКУ).

Таким чином, юридична особа, яка до обрання особливостей оподаткування, передбачених п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, була зареєстрована платником ПДВ, після її повернення на загальну систему оподаткування може перейти з 01.08.2023 на спрощену систему оподаткування:

за ставкою 3 відс. доходу:

з 01.08.2023 – шляхом подання Заяви у період з 01.08.2023 до 01.09.2023 (по 31.08.2023 включно), зазначивши у рядку 5.1 дату переходу з «01 серпня 2023 року»;

з 01.10.2023 – шляхом подання Заяви до 15.09.2023 (включно), зазначивши у рядку 5.1 дату переходу з «01 жовтня 2023 року»;

за ставкою 5 відс. з 01.10.2023 – шляхом подання Заяви до 15.09.2023 (включно), зазначивши у рядку 5.1 дату переходу з «01 жовтня 2023 року».